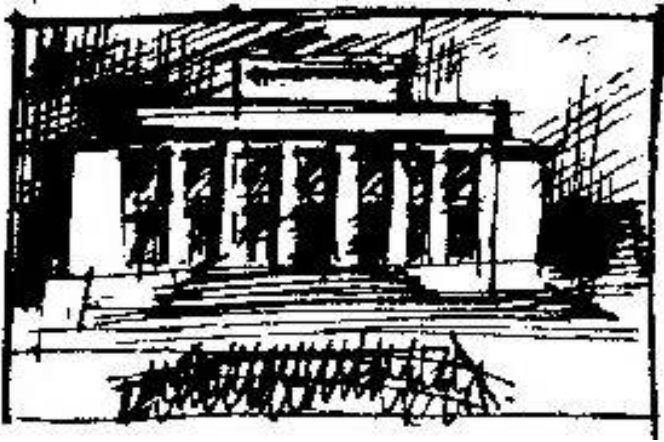

Z P R A V O D A J

Spolek přátel
Národního divadla Brno

www.spndb.cz

Vážení a milí přátelé – opery, baletu a činohry,

úvod svádí k citování klasika, že „tento způsob léta...“ je každopádně neobvyklý. Čtete proto pozorně prázdninový *Zpravodaj*, ať Vám neujde něco pro Vás důležitého. Po dlouhé pauze se Vám otevřou všechny scény NdB a účinkující se těší na své diváky. Nezklamte je. Program „Letního menu NdB“ uvádíme v poslední části *Zpravodaje*.

Zprávy výboru:

Další termín pro uhrazení členského příspěvku:

5. 8. 2020 (středa) v době od 16,00 do 17,30 hod.

Místo vybírání členských příspěvků se nemění – nadále budeme v šatnách pro návštěvníky v **DIVADLE REDUTA**. Samozřejmě lze vyřizovat i přihlášky nových zájemců o členství. **NEZAPOMEŇTE VZÍT S SEBOU ČLENSKÉ LEGITIMACE!** Termín pochopitelně neplatí pro ty, kteří se letos v I. čtvrtletí nově přihlásili a pro stávající členy, kteří již v I. čtvrtletí 2020 členský příspěvek zaplatili (mají v legitimaci razítko s rokem 2020). Výše příspěvků se nemění – stále je 200,- Kč.

Další možnost zaplatit příspěvky bude (jak doufáme) normálně první středu v září v době konání výborové schůze (16,00 – 17,30 hod.). Žádný mimořádný termín již stanoven nebude.

Naši jubilanti

v červenci

Malá Jana

Salajková Zita

Rabušicová Hana

Jemelíková Eva

Brtníková Libuše

Pokorná Jana

v srpnu

Grossová Vlasta

Šotnar Rudolf

Šmídová Ladislava

Malík Jan

Šárková Eva

Houzarová Stanislava

Zahrádková Jana

Jelenová Eva

Vážení jubilanti, členové výboru SPnDB Vám i tentokrát přejí v první řadě zdraví, hodně klidu, pohody, radosti, důvěry v dobré příští dny – společně v ně doufejme.

Premiéra – balet:**8. srpna 2020, 20 hod. Mahenovo divadlo: *RADIO AND JULIET***

Hudba Radiohead, choreografie a režie Eduard Clug, scéna Marko Jupelj, kostýmy Leo Kalaš, videoprojekce Janja Glogovac.

Choreograf E. Clug je tvůrcem s evropským renomé. Do repertoáru NdB přibude jeho titul *Radio and Juliet*, který od své premiéry v r. 2005 slavil úspěch na mnohých turné ve více než dvaceti zemích světa. Jde o netradičně zpracovaný shakespearovský příběh nejznámějších veronských milenců na hudbu jedné z nejúspěšnějších rockových kapel současnosti. V představení pro jednu tanečnici a šest tanečníků choreograf rozehrává myšlenku: Co když se Julie rozhodne nezemřít? Probouzí se vedle mrtvého Romea a retrospektivou si připomíná všechny události, které ji přivedly až do hrobky.

Premiéra – opera**28. 8. 2020, 18 hod., Janáčkovovo divadlo: Evžen Zámečník: *FERDA MRAVENEK***

Nastudováno v českém originále s českými a anglickými titulky. Libreto Rudolf Žák, dirigent Jakub Klecker, režie Arnošt Goldflam, scéna Jaroslav Milfajt, kostýmy Petra Goldflamová – Štětinová.

Ferda Mravenec – práce všeho druhu! Má červený šátek s černými puntíky kolem krku, kamarádí se s Beruškou a Broukem Pytlíkem. Má vždy dobrou náladu a ví si se vším rady – ideální hrdina dětské opery. Kultovní postavička z kreslených knížek Ondřeje Sekory s příběhy z brouččí říše inspirovala brněnského skladatele a dirigenta Evžena Zámečníka (1939 – 2018) ke hře na operu pro malé a velké, která měla velmi úspěšnou světovou premiéru v r. 1971 právě v brněnské opeře. Opera o dvou dílech nejprve seznámí děti s tím, jak taková opera funguje a pak už jen si začít hrát. S Ferdou se všichni vypraví ráno na rozvečku, ke které mu zahraje opilý Čmelák, Ferda pomůže Cvrčkoví opravit televizor, aby se mohl dívat na hokej, Brouk Pytlík organizuje vystoupení na plovárně a na závěr Ferda odletí ve vzducholodi z pavouččí sítě. Pro režiséra A. Goldflama to bude první spolupráce s operou, ale svět dětí je mu dobře známý – je autorem několika úspěšných pohádkových knížek.

Premiéry činohry na počátku září:**4. 9. 2020, 19 hod., Mahenovo divadlo: Ferenc Molnár: *LILIOM***

Překlad Jiří Zeman, režie Štěpán Pácl.

Andreas Zavoczki, kterému nikdo neřekne jinak než Liliom, obsluhuje pouťový kolotoč. Je těžko říci, co je větší atrakcí – zda kolotoč, či fešák Liliom. Nechodí se sem paničky svézt jen proto, že doufají o následné svedení vyhlášeným frajerem? Tento rváč, tvrdý chlap, co si nenechá nic líbit nemusí nikomu nic dokazovat – nebo se to jen zdá? Liliom se zamiluje, odejde z lunaparku, v „normálním životě“ ale nedokáže zůstat, což roztočí kolo událostí, které ho doženou až k nebeské bráně. Tam mu nabídnou, ať se vrátí na zem a zkusí to tam ještě jednou. Hra maďarského dramatika F. Molnára (1878 – 1952) se na české jeviště vrací po čtyřiceti letech.

**předpremiéra 8. 9. 2020, 19 hod., Mahenovo divadlo: Eugène Labiche: *SLAMĚNÝ KLOBOUK*
premiéra 25. 9. 2020**

Překlad Michal Lázňovský st., režie Martin Čičvák

Stačilo, aby mladý pan Ferdinand na ranní projížďce nedával pozor na svého koně – ten rozžvýkal slaměný klobouk zavěšený na nedaleké větvi. Ten klobouk naneštěstí patřil vdané ženě, která zde v trávě rozhodně neležela se svým manželem. Žena je hysterická a její horkokrevný milenec požaduje po Ferdinandovi okamžitou náhradu. Oba ho pronásledují až do jeho bytu. Je toho málo? Ferdinand se dnes žení! Jeho snoubenka i výstřední svatebčané už jsou za dveřmi. Pokud této delegaci nechce

vysvětlovat přítomnost jiné dámy v domě, měl by urychleně opatřit klobouk nový... Geniální půdorys frašky inspiroval k vlastním variacím Voskovce s Werichem i Miroslava Horníčka a Oldřich Lipský podle něj natočil film. NdB se vrací k originálu a svěřuje ho výbornému režisérovi, neboť bez něj není fraška založená na precizně zvládnutém temporytmu myslitelná.

8. 9. 2020, 19 hod, Divadlo Reduta: Roland Schimmelpfennig: *IDOMENEUS* předpremiéra (#Kultura Má Cenu)

Překlad Tomáš Dimter, režie Štěpán Pácl

Krétský král Idomeneus se vrací z trójské války. Na moři ho stihne bouře, z níž nemůže vyváznout živý. Leda by s Poseidonem uzavřel úmluvu, že mu obětuje prvního člověka, kterého po návratu domů spatří. Netuší, že ho přijde přivítat jeho syn Idamantes. Klasický mýtus, který z antiky putoval do řady pohádek a pověstí (i rané opery W. A. Mozarta). U autora se Idomeneus čtyřikrát pokusí uniknout svému osudu. Existují i v dnešním světě fatální chyby a nezvratná rozhodnutí, nebo je vše vždy znovu a snadno účelově interpretovatelné? Dech beroucí hra dramatika, který svými texty koncem 90. let minulého století de facto předjal novou inscenační konvenci, byla napsaná r. 2008 pro Bayerische Staatsschauspiel a vyznačuje se velkou básnickou obrazností.

Divadelní jubilea, vzpomínky – červenec

☞ 2. 7. 1985 zemřel tenorista Antonín Jurečka (*16. 11. 1914). Zpěv studoval soukromě. V l. 1939 – 41 byl sólistou brněnské operety, 1941 – 43 ve Velké operetě v Praze, 1943 – 78 sólista opery v Brně. Měl vzácně vyrovnaný hlas. Během dlouhého brněnského působení se vypracoval v jedinečného janáčkovského interpreta (Laca, Števa, Tichon, Boris, Matěj Brouček, Albert Gregor...). Jeho hlas byl schopen i velkého dramatického výrazu (Kozina, Ctirad, Dalibor, Samson, Don Carlos...). Věnoval se také koncertní činnosti.

☞ 2. 7. oslavila významné životní jubileum emeritní sólistka brněnského baletu Dagmar Maštaliřová. Absolvovala taneční oddělení brněnské konzervatoře a roční stáž na tanečním učilišti v Moskvě. Členkou brněnského baletu byla od r. 1976, sólistkou od r. 1985. Vynikala v technicky náročných choreografiích, její všestranné nadání se neomezovalo na určitý taneční sloh či obor. Z rolí: Odaliska (*Šeherezáda*), Osud (*Carmen*), Candelas (*Čarodějná láska*), Dorotka a Dáma z tančírny (*Pierot*), Zlá sestra a Víla podzimu (*Popelka*), *Svědomy* ve stejnojmenném baletu, Přítelkyně a Družka Myrthy (*Giselle*), Hyppolita (*Sen noci svatojanské*), Carabos (*Spící krasavice*), Čarodějnice (*Z pohádky do pohádky*), Větrník (*Paní mezi stíny*), pas de trois, španělský a uherský tanec (*Labutí jezero*), Královna (*Sněhurka a sedm trpaslíků*), Mefistka (*Faust a Markétka*), Zpěvačka (*Edith Piaf*), Vločky a ruský tanec (*Louskáček*), Leden (*Šípková Růženka*), Janinka (*Broučci*), Lilith (*Věčné písně*)...

☞ 2. 7. 1880 se narodil tenorista Vladimír Štork († 18. 1. 1953). Pěvecky se nikdy neškolil, přesto byl po několika pohostinských vystoupeních angažován v r. 1905 do ND Praha, setrval v něm až do odchodu do důchodu (1936). Zpíval role prvního oboru, ačkoliv byl malé silnější „nehrdinské a nemilovnické“ postavy. Později se přeorientoval na buffo obor. Kritika oceňovala zejména jeho Kormidelníka (*Bludný Holanďan*), Junoše, Vítka, Matěje Broučka, Gobba (*Jessica*)... V ND vystoupil ve více než 3 000 představeních. Zachovaly se gramofonové snímky.

☞ 6. 7. 1930 se narodil basista Jan Kyzlink († 4. 5. 1991). Absolvent pražské konzervatoře a AMU byl od r. 1961 sólista v Liberci. Za rok přešel do Ostravy, v letech 1979 – 90 byl angažován v Brně. Velmi tvárný umělec byl stejně přesvědčivý jak v rolích vážných, tak v komických. K jeho nejlepším patřil Velký inkvizitor, Zachariáš, Vávra v Burianově *Maryše*, baron Ochs, Hans Sachs, Budivoj... Věnoval se pěvecké pedagogice na JAMU.

☞ 8. 7. 1955 se narodil barytonista Jiří Kubík. Zpěv studoval v Ostravě a na JAMU (u J. Hladíkové). V l. 1979 – 81 byl angažován v Olomouci, 1981 – 85 v opeře opavské, 1985 – 91 v Ostravě. Od r. 1991 působil v pražském ND. Z rolí: Figaro, Marbuel, Rigoletto, Aeneas (*Dido a Aeneas*), Don Carlos de Vargas (*Sila osudu*), Don Giovanni... Věnoval se i koncertní činnosti.

☞ 15. 7. 1890 se narodil tenorista Pavel Jeral (zavražděn nacisty). Zpěv studoval soukromě. V roce 1918 přijal angažmá v brněnské opeře na hrdinný obor (do r. 1923). Ačkoliv neměl patřičně objemný hlasový fond, přijímal i ty nejobtížnější úkoly (Tristan, Tannhäuser, Dimitrij, Radames...). Svoji kariéru z neznámých důvodů ukončil – zpíval občas pohostinsky. Za okupace se vyučil instalatérem. Jeho život skončil – jak bylo uvedeno v úvodu – tragicky.

☞ 16. 7. 1965 zemřel barytonista Bohumil Soběský (*30. 10. 1892). Zpěv studoval na hudební akademii ve Vídni. V l. 1919 – 36 byl sólistou ND, pravidelně hostoval v Olomouci a u Východočeského divadla. Byl všestranný – zpíval i partie basové, dokonce i nižší tenorové. Z rolí: Vladislav, Budivoj, Krušina, Tomeš, Vévoda benátský (Jessica)... Když se vzdal pěvecké dráhy, vyučoval zpěv na brněnské konzervatoři a JAMU s vynikajícími výsledky, byl učitelem např. L. Domanínské, T. Šrubaře, Z. Švehly a jiných.

☞ 17. 7. 1870 se narodil skladatel a dirigent Ludvík Vítězslav Čelanský († 27. 10. 1931). Absolvent pražské konzervatoře, od r. 1895 kapelník plzeňské opery, dirigent ve Lvově, stál u zrodu České filharmonie, pak působil v Krakově a Kyjevě. Po návratu do vlasti zřídil operu u Vinohradského divadla. Od r. 1909 působil jako dirigent ve Francii, posléze v ČF. Byl mimořádně nadaným umělcem – jeho kariéru komplikovala nestálá a bohémská povaha.

☞ 18. 7. 1905 se narodil basista Vladimír Jedenáctík († 9. 8. 1980). Zpěv studoval soukromě. Od r. 1926 byl sólistou brněnské opery. V r. 1942 byl angažován do pražského ND. Byl velký umělec, vzácná harmonická osobnost. Technicky dobře ovládal svůj mohutný hlas. Skvěle byl disponován herecky. Z rolí: Kecal, Marbuel, Beneš, Paloucký, Vodník, Purkrabí, Mumlal, Bonifác, Velký inkvizitor, Mefisto, Falstaff... Má řadu nahrávek.

Divadelní jubilea, vzpomínky – srpen

☞ 1. 8. 1930 se narodil režisér prof. Václav Věžník. Operní režii vystudoval na JAMU. Již v posledním ročníku spolupracoval s brněnskou operou jako asistent režie, později byl angažován jako řádný operní režisér (1958 – 1993). V r. 1990 byl jmenován řádným profesorem operní režie na JAMU. Jeho první režijní prací v Brně byl Donizettiho *Don Pasquale* (1955) – dnes se počet jeho inscenací blíží dvoustovce. Režiroval téměř ve všech českých operních domech, ale také v Německu, Španělsku, Norsku, Polsku, Rakousku, Itálii (10 inscenací). Jednou z jeho pozoruhodných režijních prací byla Gershwinova opera *Porgy a Bess* (později inscenováno v Ostravě, Ústí n. Labem, Košicích). Umělecky plodná byla Věžníkovra spolupráce se scénografem Ladislavem Vychodilem, zejména v pozoruhodné inscenaci Verdiho *Otella* v r. 1989. Na programu NdB je stále jeho režie *Aidy*. V r. 2005 obdržel umělec Cenu města Brna v oblasti umění, v r. 2010 se stal nositelem Ceny Jihomoravského kraje za přínos v oblasti kultury. V červenci 2020 dostal od Nadace Bohuslava Martinů v Praze pamětní medaili za celoživotní péči a propagaci díla Bohuslava Martinů.

☞ 2. 8. 1905 zemřel skladatel a dirigent Mořic Anger (*12. 3. 1844). Zpočátku působil jako houslista Prozatímního divadla, později se věnoval dirigování (Salcburk, Lidová opera ve Vídni, Olomouc, od r. 1881 druhý dirigent ND). Specializoval se na italský a francouzský repertoár. Jeho zásluhy o ND jsou nemalé, byl např. dirigentem pražské premiéry Verdiho *Otella*. Z díla: opery *Viola*, *Záletníci*.

☞ 4. 8. 1850 se narodila mezzosopranistka Klementina Kalašová († 13. 6. 1889). Studovala na carské konzervatoři v Petrohradě, kde také debutovala. Zpívala především v cizině – La Scala, Covent

Garden, Paříž, Barcelona, Řím, Amerika. V ND byla angažována v sezoně 1883/84, ale při zaměření na italský repertoár dostala tato pěvkyně světového formátu málo příležitostí (Verdi ji oceňoval jako nejlepší Amneris) – odešla opět do ciziny.

4. 8. 1880 se narodila sopranistka Božena Kacerovská († 7. 2. 1970). Zpěv studovala v Pivodově škole. V 21. letech hostovala v ND v úloze Aidy. Odešla však do Francie kde slavila řadu úspěchů. Velký úspěch měla v Královské opeře ve Španělsku. Začátkem r. 1914 dostala nabídku do MET – světová válka jednání přerušila a po ní pěvkyně předčasně ukončila kariéru a věnovala se pedagogice.

5. 8. 1945 se narodila sopranistka Eva Děpoltová. Zpěv studovala na Lidové konzervatoři a AMU, postgraduálně v Moskvě (u J. Obrazcovové). Během studií hostovala v Ústí n. Labem, Ostravě, ND. Prvním angažmá byla Ostrava, stálým hostem byla v SND Bratislava. Hostovala ve Wiesbadenu, Teheránu, Frankfurtu... Od r. 1979 byla sólistkou ND Praha. Její výkony charakterizovala muzikálnost a dramatické cítění. Z rolí: Armida, Violetta, Turandot, Donna Anna, Libuše, Krasava, Abigail, Sestra Angelica, Milada... Má řadu nahrávek v rozhlasu, televizi, na CD.

6. 8. 1875 se narodil basista Jiří Huml († 22. 10. 1948). Zpěv studoval soukromě. Byl operním pěvcem u společnosti P. Švandy v Brně. Poté angažován ke Dvorní opeře v Mnichově, do ND (1906/07) a ke Dvorní opeře v Drážďanech. Od r. 1910 do r. 1940 v pražském ND. Z rolí: Kecal, Vodník, Filip II., Paloucký, Malina... Často vystupoval koncertně, jeho hlas je zachycen na gramodeskách.

7. 8. 1800 se narodil Josef Krasoslav Chmelenský († 2. 1. 1839). Vystudoval právnickou fakultu – pracoval jako soudce. Psal básně, texty k písním, kritiky, překládal operní libreta i poezii. Vytvořil libreta k operám Fr. Škroupa *Dráteník*, *Oldřich a Božena*, *Libušin sňatek*.

11. 8. 1995 zemřel basista Karel Berman (*14. 4. 1919). V l. 1942 – 45 byl vězněn v koncentračních táborech, kde se uplatnil jako pěvec, režisér i dirigent operních představení vězňů. Po osvobození dokončil konzervatoř – zpěv, režii, kompozici, dirigování. V l. 1946 – 48 sólista a režisér v Opavě, 1948 – Plzeň, od r. 1953 ND Praha. Mimořádná muzikálnost, výborná pěvecká technika, herecká inteligence – tak hodnotila pěvce kritika. Z rolí: Paloucký, Matouš, Filip II., Kašpar, Bartolo, Mefisto, Boris Godunov, Jindřich Ptáčník, Don Pasquale, Kecal, Bonifác, Purkrabí, Vodník, Revírník, Dikoj, Leporello... Z jeho režii: *Madama Butterfly*, *Bohéma*, Offenbachova opereta *Věvodkyně z Gerolsteinu*. Byl také pěveckým pedagogem, překladatelem operních libret. Jeho interpretační umění je zaznamenáno v řadě rozhlasových i gramofonových nahrávek.

13. 8. 1955 zemřel barytonista Stanislav Muž (*6. 11. 1896). Zpěv studoval v Pivodově pěvecké škole. První angažmá – Ostrava. V r. 1924 přešel do Plzně, poté do Brna, od r. 1927 opět v Ostravě, o rok později ND Praha. Z rolí: Papageno, Boris Godunov, Bludný Holanďan, Lomikar, Hans Sachs, král Vladislav, Přemysl, Vok, Wotan, Luna... Bez problému dosahoval tenorového „as“, což umožnilo uplatnění jako Samko nebo Tonio, na druhé straně zvučnost hluboké polohy mu umožňovala zpívat i party basové (Vodník, Gremin). Je k dispozici několik cenných snímků jeho umění.

14. 8. 1930 se narodila sopranistka Emílie Jirglová († 22. 1. 1987). Absolventka JAMU začínala ve sboru brněnské opery. Od r. 1959 byla sólistkou v Opavě. Z rolí: Rusalka, Halka, Jenůfa, Karolína, Anežka, Milada, Jitka... Výrazně se uplatnila v operetě.

17. 8. 1970 zemřel režisér Miloš Wasserbauer (*14. 6. 1907). Vystudoval přírodní vědy. Působil u brněnské firmy *Legiafilm* jako kameraman a režisér. V r. 1937 nastoupil jako režisér do brněnské opery. V l. 1944 – 46 působil v Ostravě, pak opět v Brně, zároveň v Bratislavě (1953 – 60). Ve svých inscenacích se podřizoval názoru, že operní partitura vyžaduje speciální hudebně dramatickou interpretaci. Byl významným pedagogem JAMU (Komorní opera M. Wasserbauera). Režiroval i v cizině.

☞ 23. 8. 1900 se narodil basista Vlastimil Šíma († 27. 11. 1976). V r. 1928 byl angažován do Brna a setrval v něm do r. 1967. Vytvořil zde řadu postav basového a basbarytonového repertoáru – vážných i komických. K nezapomenutelným zážitkům patřil Kecal, Mumlal, Purkrabí, Filip II., Budivoj, Hejtman Šarovec, zpíval i Dona Pasquala, Leporella, Amonasra...

☞ 31. 8. 1890 se narodil tenorista Antonín Pelc († 19. 1. 1974), Vyučil se typografem, zpěv studoval soukromě. Sólistickou kariéru začal v r. 1915 v ND (s povinností ve sboru), ale vzápětí musel odejít na ruskou frontu. Do ND se vrátil v r. 1919. Za rok odešel do Českých Budějovic, v l. 1924 – 60 byl sólistou opery brněnské. Zpíval rozsáhlý repertoár: Jeník, Lukáš, Jarek, Ladislav Podhájský, Jiří, Princ, Alfréd, Pinkerton, Rudolf, Cavaradossi, Faust, Boris, Rechter, Triquet, Benda...

Osobnosti světové hudby – červenec

♫ 7. 7. 1860 se v Kalištích u Jihlavy narodil skladatel a dirigent Gustav Mahler († 18. 5. 1911). V sezoně 1881 – 82 zahájil kapelnickou dráhu v Lublani. Další působení: 1883 – opera Olomouc, dva roky kapelníkem v Kasselu, 1885 německé divadlo v Praze, 1886 – lipská opera, 1888 – ředitel opery v Budapešti, 1891 – 1. kapelník opery v Hamburku, 1897 – vrcholná éra 1. kapelníka a vzápětí uměleckého ředitele vídeňské Dvorní opery, dirigent Vídeňských filharmoniků, 1907 – v Metropolitní opeře převzal řízení německých oper a řízení symfonických koncertů. Po návratu do Vídně podlehl streptokokovému onemocnění.

♫ 10. 7. 1895 se narodil německý skladatel a pedagog Carl Orff († 29. 3. 1982). Absolvoval hudební akademii v Mnichově, kde od r. 1919 působil jako pedagog, upravovatel a editor staré hudby, spoluzakladatel školy gymnastiky, tance a hudby. Na půdě této instituce vytvořil tzv. Schulwerk, pro který dal upravit soubor snadno ovladatelných nástrojů (zobcové flétny, ozvučná dřívka, triangly, bubínky, zvonkohry, xylofony, činelky aj.). Jeho kompoziční dílo je nezaměnitelné. Z jeho netradičně pojaté scénické tvorby mají širokou mezinárodní odezvu např. *Carmina burana*, *Měsíc*, *Chytračka*, *Sen noci svatojanské*, *Die Bernauerin*, *Astutuli*, *Antigona*, *Tyran Oidipus*, *Prométheus*, *Komedie o konci času*, *Trifono di Afrodite*, *Catulli carmina*...

♫ 10. 7. 1940 se narodila americká sopranistka Helen Donathová. Jako koncertní pěvkyně debutovala v r. 1958 v New Yorku, v opeře r. 1961 v Kolíně n. Rýnem. Po pěti letech přešla do Hannoveru, od r. 1967 byla členkou Státní opery v Mnichově. Hostovala na předních světových operních scénách. V repertoáru měla lyrické, zčásti též kolorатурní partie od baroka k Puccinimu. Vynikala jako koncertní pěvkyně (Dvořákovy písně zpívala v češtině).

♫ 11. 7. 1925 se narodil švédský tenorista Nicolai Gedda. Zpěv studoval na královské konzervatoři v rodném Stockholmu, kde také debutoval jako pěvec v r. 1952. Již o rok později zpíval v milánské La Scale (s Callasovou), pak v Londýně, od r. 1957 v MET v New Yorku. Vynikal jako mozartovský pěvec a lyrický hrdina. Zpíval také Jeníka, Dalibora, Dvořákovy *Cikánské melodie* a další český repertoár.

♫ 24. 7. 1880 se narodil skladatel švýcarského původu Ernest Bloch († 15. 7. 1959). Skladbu studoval v Mnichově a Frankfurtu. Stal se lektorem ženevské konzervatoře. V l. 1916 – 30 žil v USA jako ředitel hudebních škol a konzervatoří. Z díla: 5 smyčcových kvartetů, 2 concerti grossi, houslový a klavírní koncert, rapsodie pro orchestr a violoncello... a jediná opera *Mackbeth v Paříži*.

♫ 27. 7. 1915 se narodil italský tenorista Mario del Monaco. Debutoval v r. 1939. Mezinárodních úspěchů mohl dosáhnout až po konci války. V l. 1950 – 59 zpíval v Metropolitní opeře. Jeho oborem byly dramatické hrdinské role, zvláště vysoce ceněn byl jeho Verdiho Otello. († 16. 10. 1982)

♫ 29. 7. 1935 se narodil německý tenorista a dirigent Peter Schreier. Zpěv studoval soukromě, dirigování na Vysoké škole hudební v Drážďanech. Debutoval v Drážďanech, v l. 1959 – 63 byl členem berlínské Státní opery. Zpíval na velkých operních scénách ve Vídni, Salcburku, New Yorku,

Miláně, Buenos Aires, Londýně, Moskvě, Varšavě atd. V rozsáhlém repertoáru měl např. roli Dona Ottavia, Lenského, Loge, Ferranda, Tamina... Výjimečně inteligentní pěvec a herec byl i skvělým interpretem písní.

Osobnosti světové hudby – srpen

♪ 2. 8. 1945 zemřel italský skladatel a dirigent Pietro Mascagni (*7. 12. 1863). Byl žákem milánské konzervatoře – odešel před absolutoriem, aby mohl nastoupit jako dirigent u putovní operní společnosti. Záhy ji opustil a usadil se v Cerignole jako městský kapelník a učitel hudby. V r. 1889 zvítězila jeho *Cavalleria rusticana (Sedlák kavalír)* v soutěži o operní jednoaktovku. Žádná z následujících 9 skladatelových oper se už trvale neprosadila (*Přítel Fritz, Silvano, Zanetto, Isabeau, Masky, Přítelkyně, Skřivánek...*). Mascagni se stal ředitelem konzervatoře v Pesaru, od r. 1900 se věnoval převážně dirigování. V r. 1929 se stal po Toscaninim ředitelem milánské La Scaly. Napsal rovněž několik orchestrálních skladeb pro různé politické příležitosti. Řada italských hudebníků na něj zanevřela. Konec života trávil v chudobě a hanbě v jednom římském hotelu.

♪ 4. 8. 1930 se narodil operní režisér Götze Friedrich. Studoval na divadelním ústavu ve Výmaru. Od r. 1953 pracoval jako asistent a dramaturg Komické opery v Berlíně. Od r. 1972 působil v hamburské opeře. Byl zván k režii na předních světových scénách. Od r. 1981 byl intendantem Německé opery v Berlíně. Patřil mezi nejtalentovanější režiséry své generace. Jeho inscenace byly hodnoceny jako stimulující.

♪ 5. 8. 1890 se narodil rakouský dirigent Erich Kleiber († 27. 1. 1956). V Praze studoval varhanní hru a skladbu. Stal se korepeditorem pražské německé opery, pak přijal kapelnické místo v Darmstadtu, později ve Wuppertalu a Mannheimu. V l. 1923 – 35 byl ředitelem a dirigentem berlínské Státní opery. Řadu let žil v Americe (dirigent Teatro Colón v Buenos Aires). Byl vynikajícím interpretem klasické i současné hudby.

♪ 8. 8. 1905 se narodil francouzský skladatel André Jolivet († 20. 12. 1974). V l. 1945 – 59 byl hudebním ředitelem Comédie Française, pak uměleckým poradcem při vládě, od r. 1966 působil na pařížské konzervatoři. Napsal balety, komickou operu Dolores, řadu nástrojových koncertů, kantáty a komorní skladby.

♪ 9. 8. 1975 zemřel ruský skladatel a klavírista Dmitrij Dmitrijevič Šostakovič (*25. 9. 1906). Studoval klavírní hru a kompozici na konzervatoři v Petrohradě. Vydělával si v kinech improvizacemi k němým filmům. Jeho absolventská práce – 1. symfonie – založila jeho světovou slávu. V l. 1927 – 28 vznikla na montáž z Gogolových textů opera *Nos*, která vzbudila nadšení i odpor. Skladatelova spolupráce s avantgardními divadelními i filmovými režiséry: hudba k inscenaci *Štěnice, Hamlet*, k filmu *Zlaté hory*, dále balety *Zlatý věk, Šroub, Jasný potok*. Vrcholným dílem tohoto období se stala opera *Lady Macbeth mcenského újezdu*. Na vpád fašistických vojsk reagoval Šostakovič velkolepou 7. *symfonií op. 60* „věnovanou městu Leningradu“, která v obleženém městě byla provedena 9. 8. 1942. Za zmínku stojí hudba k filmům *Mladá garda* a *Setkání na Labi*, oratorium *Píseň o lesích*. Z celku 147 číslovaných děl dále vynikají smyčcové kvartety houslové, klavírní a violoncellové koncerty, 24 preludií a fug, písňové cykly...

♪ 10. 8. 1865 se narodil ruský skladatel, dirigent a pedagog Alexandr Konstantinovič Glazunov († 21. 3. 1936). V kompozici byl žákem Rimského-Korsakova. Baletem *Raymonda* vytvořil své první jevištní dílo. V r. 1899 byl jmenován profesorem petrohradské konzervatoře. V r. 1907 dirigoval své skladby ve Francii a Anglii, kde mu byly uděleny čestné doktoráty oxfordské a cambridgeské univerzity. V r. 1928 odjel do Vídně jako člen uměleckého konkurzu a další 2 roky se věnoval koncertní činnosti mimo SSSR. Zemřel v pařížské nemocnici, urna s jeho popelem byla v r. 1972 převezena do Leningradu. Svým dílem navázal Glazunov na tvorbu a umělecké ideály Mocné hrstky.

Světové oblibě se těší *houslový koncert a moll* a dva koncertní valčíky. Napsal 8 symfonií, 7 smyčcových kvartetů a další komorní díla.

♫ 12. 8. 1910 se narodil švýcarský skladatel Heinrich Sutermeister († 16. 3. 1995). Studoval v Mnichově. Žil jako svobodný umělec, učil skladbu na vysoké hudební škole v Hannoveru. Mezinárodní ohlas měly opery *Romeo a Julie*, *Černý pavouk*, *Serafina neboli Němá lékárnice*, *Madame Bovary*. Další opery utrpěly nezajímavým námětem, takže účinek nebyl úměrný vynaložené práci.

♫ 15. 8. 1890 se narodil francouzský skladatel Jacques Ibert († 6. 2. 1962). Studia na pařížské konzervatoři přerušila válka. Po získání Římské ceny r. 1919 strávil tři roky v Itálii. V r. 1937 se do Říma vrátil jako ředitel tamější francouzské akademie. Po válce se podílel na správě pařížské Opery. Jako skladatel byl kultivovaný tradicionalista. Z jeho 5. oper měla ohlas *Angelika* a *Yvetotský král*. Z orchestrálních děl vyniká svita *Escapes*, *Divertissement*, flétnový koncert, oblibě se těší i jeho drobné komorní skladby.

♫ 18. 8. 1750 se narodil italský skladatel, dirigent a pedagog Antonio Salieri († 7. 5. 1825). Studoval v Benátkách. První jeho opera *Vzdělané dámy* se dočkala nadšeného přijetí. Zkomponoval 30 oper a jako pedagog ovlivnil řadu významných osobností hudebního života. K jeho žákům patřili Beethoven, Hummel, Schubert, Liszt... V Salieriho díle nechybí opera seria (*Palmira*), opera buffa (*Falstaff*), národní singspiel (*Kominík*), Nejzdařilejší jsou zhudebnění da Ponteho libret (*Jeden den boháčem*, *Talisman*, *Číslo...*). Těšil se popularitě ve Vídni (dvorní skladatel, dirigent dvorní opery) i v Itálii a Francii. Salieri vycházel ze staré skladatelské školy a těžce se přizpůsoboval změnám společenského a uměleckého klimatu na sklonku 18. století. V r. 1804 zcela opustil hudební scénu. Ve své době patřil k uznávaným autorům. Ve srovnání se svým současníkem Mozartem však neobstál. Ničím nepodložené pomluvy, že Mozarta otrávil, inspirovaly Puškinovo drama, které pozdější zhudebnil Rimskij – Korsakov pod názvem *Mozart a Salieri*. Stejně téma se objevuje v Lortzingově pasticcii *Szenen aus Mozarts Leben*.

Z domova

🏠 Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK poprvé po koronavirové pauze přivítal 13. 6. ve Smetanově síni Obecního domu v Praze publikum na koncertě, kterým dirigent Pietari Inkinen završil své působení na pozici šéfdirigenta FOK. Novým šéfdirigentem Pražských symfoniků se stal Tomáš Brauner.

🏠 V Praze 10. 6. odhalili pamětní desku věnovanou cembalistce Zuzaně Růžičkové a skladateli Viktoru Kalabisovi. Deska je umístěna na domě ve Slezské ulici na Vinohradech, kde manželé bydleli.

🏠 62. ročník festivalu Smetanova Litomyšl se letos uskutečnil v termínu 2. – 12. 7. 2020 s novým, zejména komorním programem. Pořadatelé připravili 35 pořadů – místo původně plánovaných operních představení a velkých orchestrálních koncertů. Vystupovali čeští umělci.

🏠 19. ročník festivalu *Hudba tisíců – Mahler – Jihlava 2020* začal letos až 7. 7. Zahájil ho v Mahlerově rodišti obci Kaliště na Pelhřimovsku barytonista Jiří Rajniš za doprovodu M. Sekery. Podzimní část festivalu, kam museli pořadatelé kvůli koronaviru přesunout většinu plánovaných akcí, začne 10. 9. 2020 v Nové Říši na Jihlavsku, rodišti skladatelů Pavla a Antonína Vranických. Na závěr festivalu zazní 30. 11. 2020 vedle Mahlerových skladeb také díla V. Nováka nebo A. Dvořáka. Vystoupí mezzosopranistka Eva Garajová a Komorní filharmonie Pardubice s dirigentem M. Štilcem.

🏠 Letošní 34. ročník Festivalu komorní hudby v Českém Krumlově zahájil 28. 6. na 1. nádvoří zámku Jazzband Schwarzenberské gardy. Festival vyvrcholil 24. a 25. 7. Barokní nocí na zámku Český Krumlov. Její součástí je uvedení krátké svatební opery „*Mocí Kupida a Hymenea svatba šťastně*“

zařízená“ z r. 1745 někdejšího schwarzenberského hudebníka Franze Arbessera, od jehož narození nedávno uplynulo 300 let.

🏠 Sběrka Muzikanti na volné noze, kterou inicioval hornista a dirigent Radek Baborák, podpořila 123 hudebníků a rozdělila mezi ně přes 1,3 milionu Kč. Sběrka je prozatím uzavřena. V případě potřeby jsou připraveni ji oživit.

🏠 Janáčkova filharmonie Ostrava přichystala na červenec 2 koncerty v Opavě a Ostravě. Vystoupila na nich operní pěvkyně Kateřina Kněžiková a klavírista Matyáš Novák.

🏠 Komorní filharmonie Pardubice připravila projekt, jehož ambicí bylo potěšit a povzbudit seniory v Pardubickém kraji během pandemie koronaviru. Žesťové kvinteto Komorní filharmonie Pardubice zahrálo slavné skladby a filmovou hudbu v zahradách, atriích nebo pod okny domovů pro seniory. Samozřejmostí bylo dodržování bezpečnostních opatření a spolupráce s vedením poskytovatelů sociálních služeb.

🏠 Festival Za poklady Broumovska oslaví jubilejní 15. ročník. První polovina proběhne online v tradičním čase letních koncertů. Vybrané natáčení červencových koncertů zpřístupnili pořadatelé i veřejnosti. Srpen již bude celý patřit živé hudbě. Festival nabídne několik novinek včetně open air koncertu nebo vydání faksimile opisu klavírního *Koncertu C dur* Ludwiga van Beethovena z archivu broumovského kláštera. Benefiční koncert houslisty Pavla Šporcla pořadatelé odložili na konec září. Festival začínal 27. 6. a skončí 27. 9. 2020. Zahájení obstarala Filharmonie Hradec Králové s klavíristou Matyášem Novákem. Koncert byl z důvodů hygienických opatření odvysílán pouze online na festivalovém youtube kanále a na mall.tv.

🏠 Jihočeské divadlo v Českých Budějovicích díky rozvolnění podmínek pro provoz divadel nabídlo v červnu návštěvníkům všechna místa ve velkém sále, v Malém divadle i na Studiové scéně Na Půdě. Kromě interaktivních prohlídek divadla a představení Společenstva vlastníků přichystali na 8. 6. akci do foyer Jihočeského divadla, kde sběratelům autogramů věnovali podpis sólista baletního souboru Zdeněk Mládek, herečka činoherního souboru Věra Hlaváčková a herci z Malého divadla. Nechyběla hudební vystoupení sólistů operního souboru – sólista opery Petr Malý a zpěvák Lukáš Randák s klavírním doprovodem Mikoláše Troupa.

Ze světa

📖 Vídeňská státní opera otevřela pro veřejnost 8. 6. 2020, a to pro 100 diváků podle aktuálních vládních protikoronavirových opatření. V červnu se uskutečnilo 14 koncertů. Sérii zahájil recitál rakouského basisty Günthera Groissboeckera. Vstupenky byly za 120 eur. Operní představení jsou plánována od září. Vídeňská státní opera pořádá 350 představení za sezonu. Celkem ji navštíví kolem 600 000 diváků. Denní příjem ze vstupného je 131 000 eur. Koncerty pro limitovaný počet 100 posluchačů začaly od 5. 6. pořádat vídeňské sály *Musikverein* a *Konzerthaus*, od 1. 7. se počet posluchačů zvýšil na 250, od 1. 8. 2020 to má být 500 lidí.

📖 Královská opera Covent Garden v Londýně zahájila od 13. 6. 2020 cyklus live koncertů a baletních vystoupení. Jejich moderátorem je hudební ředitel Sir Antonio Pappano a Anita Rani z BBC. Každý koncert je vysílán na youtube a facebooku, pro veřejnost zůstává hlediště nadále uzavřené. První koncert uvedl ve světové premiéře nové představení Waynea Mc Gregora, choreografa Královského baletu. Zazněly skladby Brittena, Händela...

📖 Opera Australia ohlásila plány na říjen: 8. a 13. 10. uvede Donizettiho operu *Lucrezia Borgia* s Jessikou Prath v titulní roli, a to v Sydney Town Hall. 16. 10. vystoupí v City Recital Hall v Sydney maltézský tenorista Joseph Calleja s australskou sopranistkou Amelií Farrugion a britským klavíristou Piersem Lanem.

📖 Pařížská opera plánuje slavnostní zahájení v Palais Garnier 22. 9. 2020, na němž vystoupí první sólisté baletu v choreografii na Chopinovu hudbu. Polední koncert ve slavném Studio Bastille uvede 24. 9. 2020 orchestr a sbor Pařížské opery.

📖 Wiesbadenské státní divadlo rovněž naplánovalo na 5. 6. 2020 baletní představení, 7. 6. pak komorní koncert s názvem „Projekt Vivaldi“ a muzikál *My Fair Lady*.

📖 Teatro Real de Madrid oznámilo znovuotevření na 1. 7. 2020, a to Verdiho *La traviatou*.

📖 BBC Proms oznámilo alternativní program pro letošní ročník. Festival nabídne především své koncerty z uplynulých ročníků z bohatého rozhlasového archivu BBC, nicméně doufá, že ke konci festivalu už bude možné pořádat live koncerty pro veřejnost. Osmítýdenní festival každovečerních programů je na vlnách rozhlasu BBC od pátku 17. 7. Poslední dva týdny by se už měly v londýnské Royal Albert Hall konat koncerty, vysílané live na BBC Radio 3, BBC Four and iPlayer, a to včetně 12. 9. 2020 slavné „poslední noci“ – *Last Night of the Proms*.

📖 Deutsche Oper Berlin uvedla novou inscenaci Wagnerovy opery *Zlato Rýna* (12. – 21. 6.), a to na divadelním parkovišti. Šlo o poloscénickou inscenaci komorní verze pro 22 orchestrálních hráčů a 12 pěvců. Dirigoval hudební ředitel D. Runnickses.

📖 Významní dirigenti Simon Rattle a Mark Elder upozornili na kritickou situaci panující v klasické hudbě v důsledku pandemie koronaviru. Některé britské orchestry nemusejí krizi přežít. Vyzvali vládu, aby vyjasnila podmínky, za jakých budou moci hudebníci hrát.

📖 Rovněž slavný německý tenorista Jonas Kaufmann hovořil o zoufalé potřebě chránit svět umění. Koncem dubna zahájil se svým kolegou a přítelem, francouzským barytonistou Ludovikem Tézierem, petici na podporu osob pracujících v oblasti divadelního umění. Petice požaduje „Evropu, která splní svou povinnost zachovat nejkrásnější odkaz své vlastní civilizace: umění“. Kaufmann uvedl: „Svou peticí chceme shromáždit milovníky evropské kultury a vyvinout tlak na politické leadry. Co je například Německo? Jazyk, kultura, umění, architektura a ... no dejme tomu také fotbal. To je podstata naší společnosti. Pokud to zničíte, co zbude?“ Kaufmann sám v době pandemie vystupuje pro charitativní fond *Sängerhilfe* a účastní se online koncertů z mnichovské Bavorské státní opery, která tak získává peníze pro hudebníky.

📖 Mozartova hudba může snížit četnost epileptických záchvatů. Tvrdí to nová klinická studie. Na světě žije kolem 50 milionů lidí trpících epilepsií. Kanadský lékařský tým v Torontě pouštěl denně po dobu šesti měsíců nemocným s epilepsií různé hudební ukázky. Polovina pacientů poslouchala Mozartovu Sonátu pro dva klavíry D dur – výsledky u nich odhalily snížení počtu záchvatů. Naznačuje to, že každodenní poslech Mozartovy hudby lze považovat za doplňkovou terapeutickou možnost k léčbě nemoci.

📖 Šedesátka profesionálních hudebníků z různých německých orchestrů 1. 6. 2020 zahrála Beethovenovu *Pastorální symfonii* v západoněmecké vesnici Keyenberg, které hrozí, že bude muset ustoupit rozšiřování povrchového dolu. Tato symfonie bývá vnímána jako oslava přírody a výzva k její ochraně. Hudebníci z Bonnu, Kolína, Krefeldu a Cách se připojili k výzvě působit hudbou proti klimatické změně. Prostředkem k tomu má být právě hudba bonnského rodáka Ludwiga van Beethovena, jehož 250. výročí narození si letos svět připomíná.

Letní menu Národního divadla Brno

Opera:

Prodaná nevěsta: 9. 8. 2020 v 19 hod. – Janáčkovo divadlo

Rusalka: 15. 8. 2020 v 19 hod. – Janáčkovo divadlo

Ferda Mravenec: 22. 8. 2020 v 18 hod. **premiéra**, 23. 8. 2020 v 18 hod. – Janáčkovo divadlo

Madama Butterfly: 28. 8. 2020 v 19 hod. – Janáčkovo divadlo

Carmen: 29. 8. 2020 v 19 hod. – Špilberk

Nabucco: 30. 8. 2020 v 19 hod. – Špilberk

Lazebník sevillský: 1. 9. 2020 v 19 hod. – Špilberk

Balet:

Radio and Juliet: 8. 8. 2020 ve 20 hod. **premiéra**,

9. 8. 2020, 10. 8. 2020 ve 20 hod. – Mahenovo divadlo

Romeo a Julie: 12. 8. 2020, 13. 8. 2020, 17. 8. 2020 vždy ve 20 hod. – Janáčkovo divadlo

Činohra:

Liliom: 19. 8. 2020, 20. 8. 2020 vždy ve 20 hod. – Mahenovo divadlo

Velmi, velmi, velmi temný příběh: 21. 8. 2020, 22. 8. 2020 vždy ve 20 hod. – Divadlo Reduta

Idomeneus: 26. 8. 2020, 27. 8. 2020 vždy ve 20 hod. – Divadlo Reduta

Slaměný klobouk: 28. 8. 2020, 29. 8. 2020 vždy ve 20 hod. – Mahenovo divadlo

Nabídky, informace

► NdB zahajuje příští divadelní sezonu již v srpnu – netradičně, ale velkolepě hned dvěma premiérami a pokračovat bude v září pěti premiérami činohry. Sledujte proto program velmi pozorně.

► Filharmonický Špilberk nabízí klasiku, folklor i spojení s rockem (*Carmina Burana*, folklorní Ondráš, filmová hudba Johna Williamse se symfonickým orchestrem...). Festival se koná od 11. do 21. srpna 2020. Vstupenky jsou k dostání v předprodeji nebo online na webu www.filharmonie-brno.cz. Festivalová sleva při koupi vstupenek na více koncertů.

► Městské divadlo Brno zahájí novou divadelní sezonu 29. srpna odloženou premiérou milostné tragédie *Antonius a Kleopatra*. O týden později – 5. září – se společně s dvěma Hudební scénou otevřou brány luxusního berlínského *Grandhotelu* (v české premiéře). Vstupenky v prodeji na pokladnách Lidická 16 nebo online na www.mdb.cz.

► 29. mezinárodní kytarový festival – Brno '20 *ENSUEÑO FLAMENCO DE ANDALUSIA* – 2. 8. Biskupský dvůr, 1., 3., 4., 5., 6. srpna 2020 Nová radnice. Podrobnosti na www.guitarcz.com.

► 21. 7. – 6. 8. 2020 – Brno – Špilberk: *LETNÍ SHAKESPEAROVSKÉ SLAVNOSTI*. Diváci se mohou těšit na *Zimní pohádku*, *Hamleta*, *Zkrocení zlé ženy*, *Mnoho povyku pro nic*, *Veselé paničky windsorské*. Více na www.shakespeare.cz.

► Karel Heřmánek zve na to nejlepší z repertoáru Divadla Bez zábradlí – Biskupský dvůr 4. – 11. srpna: *Cikáni jdou do nebe*, *Jistě, pane premiére*, *Blbec k večeři*, *Tři muži na špatné adrese*, *Mnoho povyku pro nic*... Představí se: D. Morávková, J. Carda, R. Hrušínský, V. Vydra, J. Boušková, K. Heřmánek, J. Švandová a další. Informace a vstupenky na www.divadlobezzabradli.cz.

► Již po jedenácté se v rámci Léta na Biskupském dvoře bude letos konat již 28. ročník letních folklorních večerů *F SCÉNA 2020*. Pořádající Folklorní sdružení Jánošík Brno připravilo ve dnech 20. – 22. srpna 2020 skvělou ochutnávku folkloru v našich i zahraničních souborů. (Více na www.fosjanosik.cz)

► Celé září si vstupenky do Divadla Reduta rezervujte za symbolickou 1,- Kč. Až na konci večera rozhodnete, na kolik Kč si představení ceníte. Vybírat můžete z kompletního repertoáru činohry NdB. Po představení máte 3 možnosti, jak zvolenou částku předat:

1. Hotově – v prostoru divadla do vyznačeného boxu
2. QR kód – prostřednictvím mobilu načtením unikátního kódu, který bude na tiskovinách v Redutě
3. Platební kartou – pokladna pro bezhotovostní platbu v přízemí Reduty.

Více na www.ndbrno.cz/kulturamacenu.

Vážení přátelé,

členové výboru SPNdB Vám přejí krásné dny dovolené a dlouho očekávané umělecké zážitky.

Jana Veselá

Použité zdroje:

Malá encyklopedie české opery

Malá encyklopedie hudby

Osobnosti světové hudby

Oxfordský slovník opery

Postavy brněnského jeviště

Hudební rozhledy č. 7

Webové stránky NdB

Denní tisk a internet

Katalog NdB 2019/20

Uzávěrka Zpravodaje dne: 28. 7. 2020

Neprodejné. Zpravodaj vydává Spolek přátel NdB, Jugoslávská 652/98, 613 00 Brno, IČ 48510777 pro vnitřní potřebu.